

Hétevi helybenlakás Budapesten

Írta: Bródy Ernő dr.

A fővárosi törvényhatósági bizottság újjászervezéséről szóló javaslat a magyar alkotmány történetében párhuzamosan kikötéssel akarja lekasztani a választók tizezeit. Eszerint törvényhatósági választójoga csak annak a nemzetgyűlési választónak van, aki a községi választók összeírásának évét megelőzően hat év óta Budapesten lakik.

A jelenlegi helyzetben ez a hat év hét évet jelent. Ha a nemzetgyűlés ősszel törvénybe iktatja a javaslatot és ebben az évben megkezdik a választók névjegyzékének összeállítását, a folyó év nem számít, mert a javaslat szerint az összeírás évét megelőzően kell a hat évnél együtt lenni. Ez az év csak a tényleges helyzet szempontjából jelent változást — ez a hetedik év!

Hét évig kell Budapesten laknia annak a magyar állampolgárnak, aki helyet akar kapni a fővárosi választói névjegyzék mennyországaiban!

Mit szól ehhez a magyar alkotmányjog, a közgazdasági élet a múlt és jövő szempontjából?

A jelenleg érvényes nemzetgyűlési választójog már kétévi helybenlakáshoz kötötte a választójogot. Ez a két év eldőnti a kérdést.

Akik a községi választásnál hosszabb tartamú helybenlakást kívántak a választói jog feltételül, abból az álláspontból indultak ki, hogy azoknak, kik a községi élet előnyeiben részesülnek, részt kell venniük a terhek viselésében is. Aki pedig csak ideiglenesen, átmenetileg tartózkodik egy helyen, nem csúszkál a teherben, így nem lehet igénye a jogra sem.

Az 1872-iki fővárosi törvény ezen az alapon az országgyűlési választótól kétévi fővárosi helybenlakást kívánt. Miután az akkori, 1848-ból származó országgyűlési választójog a kellekek között külön helybenlakási időt nem kötött ki, világosan kiderül, hogy ötvenkét évvel ezelőtt kétévi budapesti helybenlakás feljogosította Budapest lakóit szorsuk intézésére.

Budapestre vonatkozó újságcikke

Szerző: Bródy Ernő dr.

Cím: Hétevi helybenlakás Budapesten

Forrás:

Ujság

Bp

(Hely)

1924. 10. 4.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

342.8

Hely

Idő

"1924"

Személy

Helyszám

Ez a régmúlt!

De mi történt tegnap, a legújabb korban, a kurzus születése, a Wolff-párt fogamzása idején?

A proletárdiktatúra után Friedrich István kormánya szabályozta a választójogot. E szerint a nemzetgyűlési választójoghoz *fél-évi* helybenlakás kellett. Az első nemzetgyűlés megalkotta 1920-ban a fővárosi törvényhatósági bizottság újjászervezéséről szóló törvényt, amely a *községi választói jogot* azonosította a nemzetgyűlési választójoggal. A budapesti községi választónak *fél-évi* helybenlakás után megnyílt választójoga.

A régi idők *kétévi*, a legújabb kor *fél-évi* helybenlakási kötelezettsége után miért kívánnak most *hétevi* helybenlakást a Budapesten élő halandóktól?

Az elsődrendű közszükségleti áruk, az élelmiszerek és iparcikkek rettenetes drágasága következtében, melynek alapján a főváros legnagyobb bevételi forrásában, a *forgalmi adó* jövedelemben részesedik — minden budapesti lakos részt vesz a közteherviselésben, minden budapesti lakos naponként, sőt percnként érzi a súlyos köteleket, mely őt Budapesthez fűzi. A közvetett fogyasztási adórendszer, a Phönixként minden boltban, pincében, műhelyben, csarnokban új életre kelő forgalmi adó *közös sorsot* teremtett, de talán nemcsak egyoldali a köteleesség, hanem eshetőség a másik oldal, a *jog területén* is.

De nemcsak a közéletmezés és ipari áru teremt nyomasztó kapcsolatot Budapest hatósága és bármely rövid idő óta itt élő lakosa között, hanem a *gáz*, a *villany* és amit elsőnek kellett volna említenem: a *közlekedés*, a *Városi Villamos Vasút*, amelynek példátlan drágasága pillanatról-pillanatra

észébe juttatja) az utasnak, hogy ő *Budapesten* lakik, éppen *Budapesten*, ebben a túldrága városban, a legrosszabbul adminisztrált városban, a politikai dilettánsok és analfabéták által vezérelt városban, ahol kalózok és kontárok veszik el a levegőt a legitim kereskedelem és ipar elől, ahol a *szabadkereskedelmet* nem engedi jogaihoz a kiviteli és behozatali engedélyesek sáskahada, ahol az árdrágítók falkája élén a városi hatóság lovagol s ahol burjánzik a piszok, tenyészik a betegség, arat a halál!

Lerontották Budapestet, ezt a gyönyörű, nagyszerű várost, amelyet a természet pa-

zarul felruházott bájaival és az emberi munka nagyra növelt. És most az itt élő, itt szenvedő magyar állampolgárok tizezeitől el akarják venni a jogot, hogy megválthassák magukat!

De a rendszernek nem lenne hű fényképe, ha a hétevi helybenlakás általános kötelezettsége alól nem tenne — *kivételeket*.

A hétevi helybenlakás kötelezettsége alól mentesül és bármely rövid ideig tartó lakás elegendő a *közhivatalnokoknál*, a *nyugdíjasnál*, az állandó alkalmazottnál, a *színeszeknél*.

Kimarad ebből a felsorolásból a *Kereskedő*, az *iparos*, a *nem állandó alkalmazott* (ami ebben a B-listás világban sűrű eset),

a *munkás* — miért? A kereskedő, az iparos, a munkás nem olyan ember, mint a többi? Miért kell különbséget tenni dolgozó emberek között? A kereskedők, az iparosok, a munkások csak arra alkalmasak, hogy ők terheket viseljenek — a *jogért* nekik külön kell megszervezniük, külön hét évet szolgáltatniuk?

Mi ez? Új jogrend, új adórendszer készült? Ezután *adót is csak az jog fizetni*, ki *hét év óta lakik Budapesten*?

A *jogértek*, az *igazságszeretet*, az *emberi érzés* tiltakozik az ellen, hogy a *legkeményebben dolgozók nagy csoportjának hét évig kelljen várnia arra, míg kinyitják előtte a *Jog* kapuját!*